

Handilsskúlin - ein skúli fyri framtíðina!

Alt ov nógvir umsøkjara, ið søkja inn á handilsskúlan, fáa ikki møguleikan at royna seg. Forðingar liggja á vegnum hjá teimum, sum søkja inn á FHS og úr FHS inn á hægri handilsskúla. Sama er galdandi á handilsskúldskúlanum. Alt fleiri leita sær tí til Danmarkar at ganga á handilsskúla skrivir Ragnar Magnussen, stjóri á Føroya Handilsskúla í blaðnum "Handils-Kúlan", ið næmingar á Handilsskúlanum geva út og sum vit prenta sum "Sjónarmið" í dag.

Árið 1991 er farið aftur um bak. Skúlaárið 1991/1992 er hálvrunnið. Ikki kann sigast annað enn, at tíðin gongur skjótt.

Skulu vit í stuttum triva aftur í 1991, so má sigast, at ein av størstu trupulleikunum, sum vit hava, er, at alt ov nógvir umsøkjara, ið søkja inn á handilsskúlan, ikki fáa møguleikan at royna seg. Forðingar liggja á vegnum bæði hjá teimum, sum søkja inn á FHS og úr FHS inn á hægri handilsskúla. Sama er galdandi á handilsskúldskúlanum.

Tey ungu, sum koma inn á handilsskúla, kunnuuttan iva býttast í triggjarbólkar. Nøkur eru tey, sum ikki vita

hvat tey vilja, onnur kundu hugsað sær at farið í læru á eini skrivstovu, í einum handli, peningastovni, á tryggingarstovnum, sum læknaskrivari ella í heilsu o.s.fr. Møguleikarnir eru nógvir á pappírnum. So eru tað tey sum ætla sær eina gymnasiala útbúgving, t.v.s. FHS og HH, sum tekur 3 ár tilsamans. Summi av hesum seinastu hava kanska ætlanir um at lesa viðari á handilsháskúla, universiteti, til lærara ella okkurt annað. Felags fyri tey flestu er tó, at tey ætla sær út í vinnuna eftir lokna skúlagongd.

Orsøkin, at so nógv ikki sleppa at royna seg á handilsskúlanum, er

hon, at fíggarlig orka ikki fæst frá tí almenna. Tey, sum so ikki sleppa inn, verða tí noydd at fara á aðra miðnámsútbúgving í Føroyum, sum eisini kostar pening ella fara til onnur lond og tá serliga til Danmarkar á handilsskúla.

Summi halda eisini, at alt ov nógvir næmingar ganga á handilsskúla. Sjónarmið eru tó ikki komin fram um, hvi tey halda ov nógvir næmingar ganga á handilsskúla. Hugsandi er, at tey, sum koma við slíkum leysasøgum ella gitingum, ikki vita hvørjar útbúgvingar eru á handilsskúlanum ella tí, at skúlin hevur tað navn, hann hevur. Summi binda navnðið á

SJÓNARMÍÐ

skúlanum við, at so mugu tey læra at snyta í skatti ella læra um »holini« í skattalógini, so tey sleppa undan at gjalda skatt. Hetta eru forðomar, sum ringt er at byrgja upp fyri. Tey, sum ganga á handilsskúla, vita, at so er ikki.

Onkur hevur tó nevnt, at tað ikki er brúk fyri øllum FHS-arum, sum á hvørjum ári vera lidnir. Tey, ið siga slíkt, hugsa helst um, at ikki er brúk fyri hesum FHS-arum í tí samfelagnum, sum vit kenna í dag, ella tað, sum verri er, sum viðkomandi heldur seg liva í. Men spurningurin er, um vit ikki eiga at leggja okkara útbúgvingar soleiðis tilrættis, at tær nekta arbeiðstørvin í framtíðini.

Spurningur er so, hvussu sær samfelagið út um nokur ár. Hvat hava vit brúk fyri til ta tíð? Royndir hava verið gjørdar hesi seinastu 30 árin á meta um, hvussu samfelagið fór at siggja út um nokur ár? Úrslitið hevur verið tað sama hvørja ferð. Metingarnar hava ikki hildið. Helst verður eisini so í framtíðini. Tí er best, at næmingurin sleppur sjálvur at velja tað, sum hann heldur seg duga best til, og bera so í bandi, at tann ungi hevur nakað at velja ímillum, so hann hevur eitt veruligt val.

Tann, sum hevur sett seg inn í útbúgvingarnar á handilsskúlanum, veit, at lærugreinar kunnu flokkast í tveir bólkar. Summar lærugreinar, meira enn helvtin, eru sokallaðar almennar lærugreinar og sum partvis eiga eftir, at næmingurin fer viðari í sínum lesnaði, og

hin parturin hevur til endamáls at reika tey fyri at fara út í vinnuna. Men fleiri og fleiri velja tó, sum tíðirnar eru, at fara beinleiðis úr FHS inn á hægri handilsskúla, og á tann hátt brynja seg betur til avbjóðingarnar í framtíðini her heima sum í øðrum londum. Hvar skulu tey annars fara?

Útbúgvingarnar á handilsskúlanum miða tí imóti, at næmingarnir verða fyrireikaðir at arbeiða á ymiskum máløkjum í frísitingum, umsitingum, peningastovnum, handlum o.s.fr. ella til at lesa viðari. Næmingurin kann ganga í eitt ár, um honum hóvar; men hann kann eisini ganga í eini 6–7 ár alt eftir tørvinum hjá tí einstaka. Hetta meta vit, ið hava við handilsskúla at gera, sum ein stóran fyrimun, ið tey ungu hava bitið merki í. Tí velja eisini nógv ung at fara á handilsskúla, men fáa ikki loyvi til tess, tí politikarar ikki skilja hetta, ella tí teir sjálvir ikki hava gingið á handilsskúla og á tann hátt, um ikki annað, nomið sær vitan um skúlan. Alt fleiri leita sær til Danmarkar at ganga á handilsskúla. Men vit eru jú so von at loysa okkara tørvleikar við at lata onnur loysa teir fyri okkum.

Hvussu litið verður hugsað um handilsskúlan visir eisini umrøðan á tingi fyri kortum um miðnámsútbúgvingarnar. Bert tann eini røðarin nevndi nakað um handilsskúlan. Onkur tosaði í 45 min.uttan at tað eydnaðist honum at nevna orðið handilsskúlin, heldur ikki í innleiðingini. Um orðið var

Ragnar Magnussen:
-Best er, um næmingurin sjálvur sleppur at velja tað, sum hann heldur seg duga best til, og bera so í bandi, at tann ungi hevur nakað at velja ímillum, so hann hevur eitt veruligt val

ljótt í hansara umhvøvi, so hevði tað ikki verið mætari.

Í álitinum til løgtingið frá landsstýrismanninum í skúlamálum varð heldur ikki nógv sagt um handilsskúlanuttan tað, at har skuldu helst onkrar smáar broytingar gerast, hóast stórar broytingar eru farnar fram á handilsskúlanum í Danmark bæði skipanarliga, innihaldsliga og fíggarliga. Einki varð nevnt um hetta. Tað lagna er, at sum grund fyri at broyta eina aðra miðnámsútbúgving í Føroyum, verða broytingar í Danmark nýttar. Men er talan um handilsskúlan, so skulu tær helst ikki gerast. Her haltar okkurt.

Í fleiri ár hevur onkur politiskur flokkur júkað upp í saman, at vit eiga at fáa meira fyri fiskin, sum vit selja. Hetta gerst ikki eftir einum degi. Umframt áhugan skulu iløgur í útbúgving og eftirútbúgving gerast. Uttan iva høvdu fleiri av teimum, ið ikki sluppu inn á handilsskúlan, men høvdu hug til at fáast við handil og sölurbeiði, kunna verið at loyst tann spurningin.

At enda kann verða nevnt, at danir gjalda so at siga allan kostnaðin av at reka handilsskúlan. Verður hugsað um skattin, sum tey gjalda, á arbeiða á handilsskúlanum, so hevur føroyska samfelagið fleiri mió. í vinningi. Hvussu hevði verið við handilsskúlanum, um danir ikki bóru kostnaðin, áðrenn blokkurin kom, er ikki trupult at hugsa sær.

Ragnar Magnussen